

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/132/2019
Identifikačné číslo spisu: 1517217112
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1517217112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľky X.. A. N., bývajúcej v Š., D.J. XX, proti osobe povinnej platiť výživné K.. J. N., bývajúcemu v K. XXX, zastúpenému JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária so sídlom v Nitre, Štúrova 13, o určenie výživného na manželku, o dovolaní K.. J. N. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2019, sp. zn. 8 CoP 56/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. januára 2019, sp. zn. 8 CoP 56/2018 ako vecne správny potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo 7. septembra 2018, č. k. 6 Pc 28/2017 - 300, ktorým súd prvej inštancie rozhodol, že K.. J. N. (ďalej aj „povinný“) je povinný platiť navrhovateľke výživné v sume 200 eur mesačne, a to vopred vždy do 15 - teho dňa v kalendárnom mesiaci, počínajúc dňom 22.11.2017 s tým, že dlžné výživné za obdobie od 22.11.2017 do 31.12.2017 v sume 260 eur je K.. J. N. povinný platiť navrhovateľke v splátkach v sume 20 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc dňom 1.10.2018. Ďalej rozhodol, že K.. J. N. je povinný zaplatiť súdu prvej inštancie trovy štátu. Náhrada trov konania nebola súdmi nižšej inštancie priznaná žiadnemu z účastníkov konania. Svoje rozhodnutia vo veci samej po právnej stránke odôvodnili ustanoveniami § 71 ods. 1, § 75 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“).

2. Proti vyššie označenému rozsudku odvolacieho súdu podal povinný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie v zmysle § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces malo spočívať v tom, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd svoje rozhodnutia nedostatočným spôsobom odôvodnili. Podľa dovolateľa sa sudy nižšej inštancie v odôvodnení svojich rozhodnutí obmedzili iba na uvedenie zisteného skutkového stavu, aplikovanie právnej normy a

konštatovanie svojich záverov, a to bez opísania úvah, ktorými sa spravovali pri hodnotení jednotlivých skutkových tvrdení, vykonaných či navrhovaných dôkazov a pri posudzovaní právnej stránky vecí, ktoré takto prijatým záverom predchádzali. V súvislosti s dovolacím dôvodom spočívajúcim v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP) dovolateľ namietal, že sudy nižšej inštancie dospeli k nesprávnym záverom, že konanie navrhovateľky voči povinnému nie je v rozpore s dobrými mravmi, preto ani priznanie nároku na výživné v rozpore s dobrými mravmi nie je a podanému návrhu vyhovel, hoci boli splnené podmienky pre jeho zamietnutie. Podľa názoru povinného naopak nemožno navrhovateľke priznať výživné v zmysle ustanovenia § 75 ods. 2 zákona o rodine z dôvodu, že jeho priznanie by bolo v rozpore s dobrými mravmi. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu povinný navrhol dovolaciemu súdu, aby zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a zároveň zrušil rozsudok súdu prvej inštancie alebo aby zmenil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietne a povinnému prizná voči navrhovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Navrhovateľka sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 CSP] po preskúmaní procesných podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, ktorá vymedzuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia a ktorú je potrebné vzhľadom na narušenie princípu právnej istoty strán, o ktorých veci sa už právoplatne rozhodlo, vykladať reštriktívne (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 59/2017, sp. zn. 5 Cdo 145/2016, sp. zn. 8 Cdo 107/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2017, sp. zn. 1 Cdo 137/2016 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f) CSP je relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

10. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na

spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, z hľadiska dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí pre prípustnosť dovolania konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na úspešné uplatnenie dovolania nestačí.

11. V súvislosti s požiadavkami kladenými na odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o ich úplnosť, zrozumiteľnosť a presvedčivosť dovolací súd poukazuje na aj po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku naďalej aktuálne stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016 predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

12. V kontexte citovaného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dospel dovolací súd po preskúmaní veci k záveru, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 393 ods. 2 CSP, a teda dôvod pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016 daný nie je. V súvislosti s dovolateľom namietanou absenciou úvah odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyhovení návrhu navrhovateľky na priznanie výživného v zmysle § 75 ods. 2 zákona o rodine, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, dovolací súd poukazuje na bod 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. V ňom odvolací súd odôvodňuje svoj právny názor o priznaní výživného tým, že konanie navrhovateľky sa bez ďalšieho nevyvíja z rámca ustanovenia § 18 zákona o rodine, keďže doposiaľ v súvislosti s trestnými oznámeniami zo strany navrhovateľky, na základe ktorých začaté konania boli zastavené/odložené, nebolo voči navrhovateľke vydané žiadne rozhodnutie príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin alebo priestupok. Podľa odvolacieho súdu dôvodom pre nepriznanie výživného nebolo ani povinným opísané konanie spočívajúce v zasahovaní navrhovateľky do výkonu jeho rodičovských práv nerešpektovaním vykonateľného rozhodnutia súdu, keďže predmetné súdne rozhodnutie je vymožiteľné postupom podľa § 370 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku a prípadné budúce nerešpektovanie súdnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom navrhovateľkou je právne postihnutelné s poukazom na § 25 ods. 4 zákona o rodine.

13. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné zdôrazniť, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo v danom prípade preukázané nebolo, preto prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza. Najvyšší súd preto dovolanie v tejto časti pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

14. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu dovolania povinného, pokiaľ ide o druhý uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 CSP).

15. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená jednak podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 CSP, a musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 CSP.

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej

otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

17. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

18. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

19. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že hoci dovolateľ v časti dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie v súvislosti so závermi súdov nižšej inštancie, že priznanie výživného navrhovateľke (napriek jej konaniu opísaného povinným) nie je v rozpore s dobrými mravmi, prípustnosť ktorého formálne odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP, obsahom podaného dovolania boli v skutočnosti tvrdenia dovolateľa o tom, ako súdy nižšej inštancie nesprávne v jeho neprospech vyhodnotili vykonané dôkazy. Podľa dovolateľa konanie navrhovateľky spočívajúce v šikanóznom výkone práva, nerešpektovaní vykonateľného súdneho rozhodnutia a v neoprávnenom a zámernom zasahovaní do výkonu rodičovských práv povinného mali súdy nižšej inštancie vyhodnotiť ako konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a na základe toho navrhovateľke právo na výživné s poukazom na § 75 ods. 2 zákona o rodine nepriznať.

20. Podľa názoru dovolacieho súdu konštatovanie porušenia dobrých mravov je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie porušenia dobrých mravov sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo širších hľadísk je to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie porušenia dobrých mravov postupujú totiž súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci zovšeobecnenie neprichádza do úvahy. Navyše dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak, dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

21. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania ani v tejto časti do úvahy neprichádza. Najvyšší súd preto dovolanie v tejto časti pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

22. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.